

Чередниченко А.В., студентка

Науковий керівник: Соболь О.І., к.ю.н.,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Головною метою застосування кримінально-правових заходів щодо неповнолітніх, які вчинили злочин, є їх виправлення, недопущення рецидивних проявів з їх боку. Неповнолітній злочинець повинен відчутти особливість підходу суспільства до питання його відповідальності за вчинене.

До неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину, судом може бути застосовано виключно такі види покарань, як штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт, позбавлення волі на певний термін. За частиною 2 статті 98 КК України [1, с. 46], до неповнолітніх можуть бути застосовані додаткові покарання у виді штрафу та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Штраф відповідно до статті 99 КК України застосовується лише до неповнолітніх, які мають самостійний дохід, власні кошти або майно, на яке може бути звернено стягнення. Відповідно до положень чинного цивільно-процесуального законодавства України таких неповнолітніх практично немає, тому що на роботу за трудовим договором приймають як виняток осіб, яким виповнилося 16 років, за згодою одного з батьків. Згідно зі статтею 101 КК України арешт може застосовуватися до неповнолітнього, який на час постановлення вироку досяг 16 років. Як свідчить судова практика, часто до неповнолітніх за вчинення вперше кримінально-караних діянь застосовується звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру у вигляді передачі неповнолітнього під нагляд одного з батьків або

осіб, які їх замінюють. Застосування такого, на перший погляд, гуманного ставлення, на жаль, не є дієвим, оскільки неповнолітній, який вчинив злочин, як показує практика, не зміг отримати всіх необхідних елементів виховання і, як наслідок – вчинив злочин [2, с. 8-9].

Водночас зусилля законодавців мають бути спрямовані на створення системи ювенальної юстиції, яка би була зорієнтована на профілактику злочинів серед неповнолітніх. Досі немає спеціальних ювенальних судів у справах неповнолітніх, недостатня кількість спеціально підготовлених суддів, прокурорів та адвокатів, які б займалися дітьми, що перебувають у конфлікті з законом. Натомість більшість правопорушників направляються у колонії, після чого шанси на реінтеграцію у суспільство низькі. Мало приділяється уваги основоположним соціальним факторам, що у першу чергу штовхають неповнолітніх на конфлікт з законом [3, с. 5].

Необхідно закріпити у чинному законодавстві поняття вікової осудності як одного з видів осудності. Доцільно визначити перелік злочинів, за які настає кримінальна відповідальність з одинадцяти та чотирнадцяти років. Визначити особливі правила призначення покарання неповнолітнім особам, які мають відсталість у психічному розвитку. Водночас мають бути уточнені умови звільнення від кримінальної відповідальності та покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру неповнолітніх, які мають відсталість у психічному розвитку, що не залежить від психічних захворювань [3, с. 4].

Отже, враховуючи вище сказане можна дійти до висновків: певного вдосконалення потребують застосування судами покарань для неповнолітніх. Можна було б уникнути багатьох помилок, якби практичні органи в центр своєї уваги і професійних зусиль завжди ставили особистість, а не тільки умови її життя або інші впливи на неї. Часто неповнолітні особи не можуть офіційно бути працевлаштовані на роботу – і тому це унеможлиблює накладання штрафу.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний Кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс].
2. Ірина Вишневська. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх/Вишневська Ірина//Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України .-2017.-С.1-11.
3. Ярослава Заєць. До проблеми встановлення кримінальної відповідальності за злочини, скоєні неповнолітніми особами/ Заєць Ярослава//Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого. – 2016.-С. 1-6.

Чередниченко О.Ю., студент

Науковий керівник: Соболь О.І., к.ю.н.,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ МАЛОЗНАЧНОГО ДІЯННЯ (Ч. 2 СТ. 11 КК УКРАЇНИ)

Потреба дослідження поняття малозначності діяння та проблем його визначення викликана законодавчими змінами, появою нових видів злочинів, способів і засобів їх скоєння, використанням у процесі злочинної діяльності технічного оснащення високого рівня, покращенням психологічної підготовки злочинців та їх обізнаністю про прийоми і методи роботи органів з розслідування злочинів. У зв'язку з цим актуальним є дослідження проблем визначення малозначності діяння.

Злочин – це, перш за все, передбачене кримінальним кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину. Однак між поняттям злочину та діянням, яке не має ознак злочину, можуть існувати виключення, коли формально діяння містить склад будь-якого